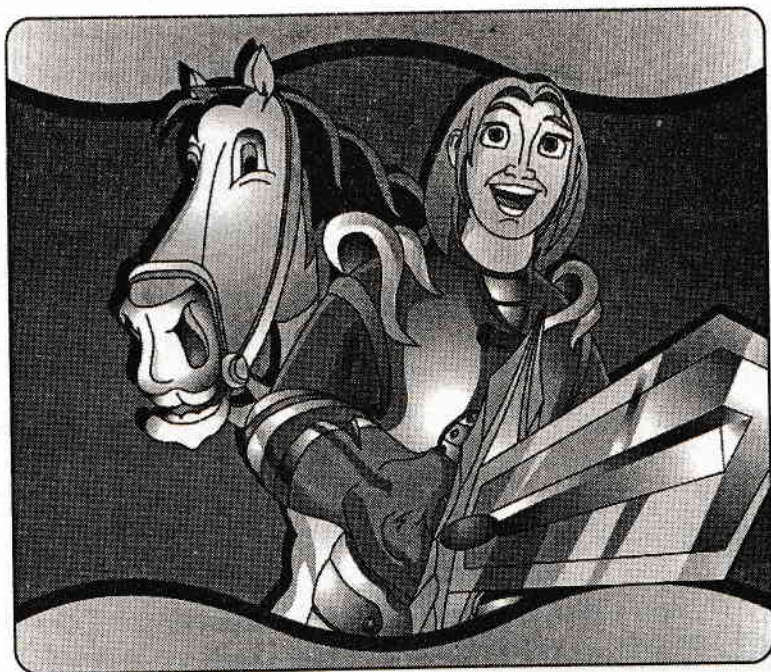

Povestea lui Harap-Alb

Povestea lui Harap-Alb

Amu cică era odată într-o țară un crai, care avea trei feciori. Și craiul acela mai avea un frate mai mare, care era împărat într-o altă țară, mai depărtată. Și împăratul, fratele craiului, se numea Verde-împărat; și împăratul Verde nu avea feciori, ci numai fete. Mulți ani trecuse la mijloc de când acești frați nu mai avuse prilej a se întâlni amândoi. Iară verii, adică feciorii craiului și fetele împăratului, nu se văzuse niciodată de când erau ei. Și așa veni împrejurarea de nici împăratul Verde nu cunoștea nepoții săi, nici craiul nepoatele sale: pentru că țara în care împărățea fratele cel mai mare era tocmai la o margine a pământului, și crăiia istuilalt la altă margine. Și apoi, pe vremile acele, mai toate țările erau bântuite de războaie grozave, drumurile pe ape și pe uscat erau puțin cunoscute și foarte încurcate și de aceea nu se putea călători așa de ușor și fără primejdii ca în ziua de azi. Și cine apuca a se duce pe atunci într-o parte a lumii, adeseori dus rămânea până la moarte.

Dar ia să nu ne depărtăm cu vorba și să încep a depăna firul poveștii.

Amu cică împăratul acela, aproape de bătrânețe, căzând la zăcare, a scris carte frățâne-său, craiului, să-i trimită grabnic pe cel mai vrednic dintre nepoți, ca să-l lase împărat în locul său după moartea sa. Craiul, primind cartea, îndată chemă tustrei feciorii înaintea sa și le zise:

- Iaca ce-mi scrie frate-meu și moșul vostru. Care dintre voi se simte destoinic a împărăți peste o țară așa de mare și bogată, ca aceea, are voie din partea mea să se ducă, ca să împlinească voința cea mai de pe urmă a moșului vostru.

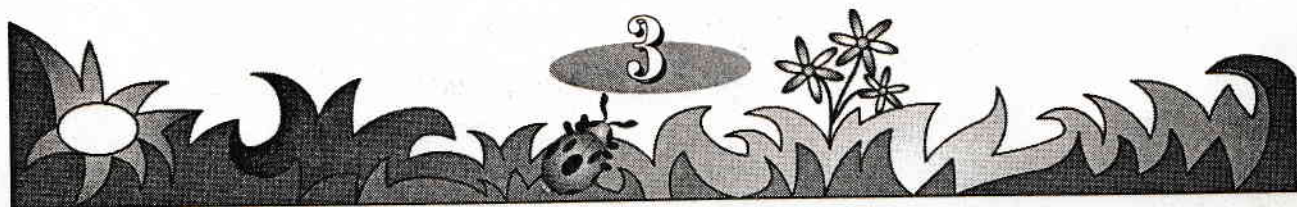
Atunci feciorul cel mai mare ia îndrăzneală și zice:

- Tată, eu cred că mie mi se cuvine această cinste, pentru că sunt cel mai mare dintre frați; de aceea, te rog, să-mi dai bani de cheltuială, straie de primeneală, arme și cal de călărie, ca să și pornesc, fără zăbavă.

- Bine, dragul tatei, dacă te bizuiești că-i putea răzbate până acolo și crezi că ești în stare a cârmui și pe alții, alege-ți un cal din herghelie, care-i vrea tu, ia-ți bani cât ți-or trebui, haine care ți-or plăcea, arme care-i crede că-ți vin la socoteală și mergi cu bine, fătul meu.

Atunci feciorul craiului își ie cele trebuitoare, sărută mâna tătâne-său, primind carte de la dânsul către împăratul, zice rămas bun fraților săi și apoi încalecă și pornește cu bucurie spre împărăție.

Craiul însă, vrând să-l ispitească, tace molecum și, pe înserate, se îmbracă pe ascuns într-o piele de urs, apoi încalecă pe cal, iese înaintea fecioru-său pe altă cale și se bagă sub un pod. Și când să treacă fiu-său pe acolo, numai iaca la capătul podului îl și întâmpină un urs mornăind. Atunci calul fiului de crai începe a sări în două picioare, forșând, și cât pe ce să izbească pe stăpănu-său. Și fiul craiului, nemaiputând struni calul și

neîndrăznind a mai merge înainte, se întoarce rușinat la tată-său. Până să ajungă el, craiul pe altă parte și ajunsese acasă, dăduse drumul calului, îndosise pielea cea de urs și aștepta acum să vie fecioru-său. Și numai iaca îl și vede viind răpede, dar nu așa după cum se dusesese.

- Da' ce-ai uitat, dragul tatei, de te-ai întors înapoi? zise craiul cu mirare. Aista nu-i semn bun, după cât știi eu.

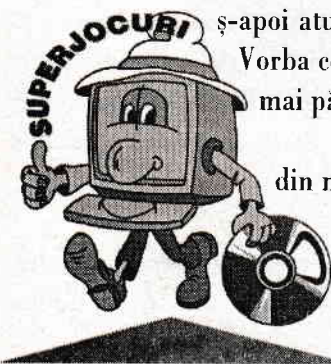
- De uitat, n-am uitat nimica, tată, dar ia, prin dreptul unui pod, mi-a ieșit înainte un urs grozav, care m-a vârat în toți spărieții. Și cu mare ce scăpând din labele lui, am găsit cu cale să mă întorc la d-ta acasă decât să fiu prada fiarelor sălbatece. Și de-acum înainte, ducă-se, din partea mea, cine știe, că mie unuia nu-mi trebuie nici împărăție, nici nimic; doar n-am trăi cât lumea, ca să moștenesc pământul.

- Despre aceasta bine ai chitit-o, dragul tatei. Se vede lucru că nici tu nu ești de împărat, nici împărăția pentru tine; și decât să încurci numai așa lumea, mai bine să șezi departe, cum zici, căci, mila Domnului: "Lac de-ar fi, broaște sunt destule". Numai așa vrea să știi, cum rămâne cu moșu-tău? Așa-i că ne-am încurcat în slăbăciune?

- Tată - zise atunci feciorul cel mijlociu - să mă duc eu, dacă vrei.

- Ai toată voia de la mine, fătul meu, dar mare lucru să fie de nu ți s-or tăie și ție cărările. Mai știi păcatul, poate să-ți iasă înainte vreun iepure, ceva... și popâc! m-oi trezi cu tine acasă, ca și cu frate-tău, și-apoi atunci rușinea ta n-a fi proastă. Dar dă, cearecă și tu, să vezi cum ți-a slujit norocul.

Vorba ceea: fiecare pentru sine, eroitor de pâine. De-i izbuti, bine-de-bine, iară de nu, au mai pătit și alți voinici ca tine...

Atunci feciorul cel mijlociu, pregătindu-și cele trebuitoare și primind și el carte din mîna tată-său către împăratul, își ia ziua bună de la frați, și a doua zi pornește și el. Și merge, și merge, până ce înnoptează bine. Și când prin dreptul podului, numai iacă și ursul: mor! mor! mor! Calul fiului de crai începe atunci a forăi, a sări în două picioare și a da înapoi. Și fiul craiului, văzând că nu-i lucru de șagă, se lasă și el de împărăție și, cu rușinea lui, se întoarce înapoi la tată-său acasă. Craiul,

cum îl vede, zice:

- Ei, dragul tatei, așa-i că s-a împlinit vorba ceea: "Apără-mă de găini, că de câni nu mă tem"?

- Ce fel de vorbă-i asta, tată? zise fiu-său rușinat: la d-ta urșii se cheamă găini? Ba, ia acum cred eu frățâne-meu, că așa urs oștirea întregă este în stare să o zdrumice... Încă mă mier cum am scăpat cu viață; lehamite și de împărăție și de tot, că doar, slavă Domnului, am ce mânca la casa d-tale.

- Ce mânca văd eu bine că ai, despre asta nu e vorbă, fătul meu - zise craiul posomorât - dar, ia spuneți-mi, rușinea unde o puneți? Din trei feciori câți are tata, nici unul să nu fie bun de nimica?! Apoi, drept să vă spun, că atunci degeaba mai stricați mâncarea, dragii mei... Să umblați numai așa, frunza frășinelului, toată viața voastră și să vă laudați că sunteți feciori de crai, asta nu miroasă a nas de om... Cum văd eu, frate-meu se poate culca pe o ureche din partea voastră; la sfântul Așteaptă s-a împlini dorința lui. Halal de nepoți ce are! Vorba ceea:

La plăcinte
Înainte,
Și la război,
Înapoi.

Fiul craiului cel mai mic, făcându-se atunci roș cum îi gotca, iese afară din grădină și începe a plânge în inima sa, lovit fiind în adâncul sufletului de apăsătoarele cuvinte ale părintelui său. Și cum sta el pe gânduri și nu se dumerea ce să facă pentru a scăpa de rușine, numai iaca se trezește dinaintea lui cu o babă gârbovă de bătrânețe, care umbla după miloștenie.

- Da' ce stai așa pe gânduri, luminate crăișor? zise baba; alungă mâhnirea din inima ta, căci norocul îți râde din toate părțile și nu ai de ce fi supărat. Ia, mai bine miluiește baba cu ceva.

- Ia lasă-mă-ncolo, mătușă, nu mă supăra, zise fiul craiului; acum am altele la capul meu.

- Fecior de crai, vede-te-aș împărat! Spune babei ce te chinuiește; că, de unde știi, poate să-ți ajute și ea ceva.

- Mătușă, știi ce? Una-i una și două-s mai multe; lasă-mă-n pace, că nu-mi văd lumea înaintea ochilor de necaz.

- Luminate crăișor, să nu bănuiești, dar nu te iuți așa de tare, că nu știi de unde-ți poate veni ajutor.

- Ce vorbești în dodii, mătușă? tocmai de la una ca d-ta ți-ai găsit să aștept eu ajutor?

- Poate ți-i deșant de una ca aceasta? zise baba. Hei, luminate crăișor! Cel-de-sus varsă darul său și peste cei neputincioși; se vede că așa place sfinției-sale. Nu căuta că mă vezi gârbovă și stremțuroasă, dar, prin puterea ce-mi este dată, știu dinainte ceea ce au de gând să izvodească puternicii pământului și adeseori râd cu hohot de nepriceperea și slăbiciunea lor. Așa-i că nu-ți vine a crede, dar să te ferească Dumnezeu de ispită! Căci multe au mai văzut ochii mei de-atâta amar de veacuri câte port pe umerele acestea. Of! crăișorul! crede-mă, că să aibi tu puterea mea, ai vântura țările și mările, pământul l-ai da de-a dura, lumea aceasta ai purta-o, uite așa, pe degete, și toate ar fi după gândul tău. Dar uite ce vorbește gârbova și neputincioasa! Iartă-mă, Doamne, că nu știu ce mi-a ieșit din gură! Luminate crăișor, miluiește baba cu ceva!

Fiul craiului, fermecat de vorbele babei, scoate atunci un ban și zice:

- Ține, mătușă, de la mine puțin și de la Dumnezeu mult.

- De unde dai, milostivul Dumnezeu să-ți deie, zise baba, și mult să

te înzilească, luminate crăișor, că mare norocire te așteaptă. Puțin mai este, și ai să ajungi împărat, care n-a mai stat altu pe fața pământului așa de iubit, de slăvit și de puternic. Acum, luminate crăișor, ca să vezi cât poate să-ți ajute milostenia, stăi liniștit, uită-te drept în ochii mei și ascultă cu luare-aminte ce ți-oi spune: du-te la tată-tău și cere să-ți deie calul, armele și hainele cu care a fost el mire, și atunci ai să te poți duce, unde n-au putut merge frații tăi; pentru că ție a fost scris de sus să-ți fie dată această cinste. Tatu-tău s-a împotrivi și n-a vrea să te lase, dar tu stăruiește pe lângă dânsul cu rugăminte, că ai să-l îndupleci. Hainele despre care ți-am vorbit sunt vechi și ponosite, și armele ruginite, iară calul ai să-l poți alege punând în mijlocul hergheliei o tavă plină cu jăratie, și care dintre cai a veni la jăratie să mănânce, acela are să te ducă la împărăție și are să te scape din multe primejdii. Ține minte ce-ți spun eu, că poate să ne mai întâlnim la vrun capăt de lume: căci deal cu deal se ajunge, dar încă om cu om!

Și pe când vorbea baba aceste, o vede învăluită într-un hobot alb, ridicându-se în văzduh, apoi, înălțându-se tot mai sus, și după aceea n-o mai zări de fel. Atunci o înfiorare cuprinde pe fiul craiului, rămânând uimit de spaimă și de mirare, dar pe urmă, venindu-i inima la loc și plin de încredere în sine că va izbuti la ceea ce gândea, se înfățișează înaintea tatu-său, zicând:

- Dă-mi voie să mă duc și eu pe urma fraților mei; nu de altă, dar să-mi încerc norocul. Și ori oi putea

